

U 70/2025 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan aluekehitysrahaston, mukaan lukien Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg), koheesiorahaston ja Euroopan sosiaalirahaston perustamisesta osana kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa sekä aluekehityksen ja laadukkaisiin työpaikkoihin, osaamiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen vuosiksi 2028–2034 myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytyksistä (*koheesiopolitiikan asetusehdotukset 2028–2034*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle komission ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi Euroopan aluekehitysrahaston, mukaan lukien Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg), koheesiorahaston ja Euroopan sosiaalirahaston perustamisesta osana kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa sekä aluekehityksen ja laadukkaisiin työpaikkoihin, osaamiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen vuosiksi 2028–2034 myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytyksistä (*koheesiopolitiikan asetusehdotukset 2028–2034*) sekä ehdotuksista laadittu muistio.

Helsingissä 11.12.2025

Elinkeinoministeri Sakari Puisto

Neuvotteleva virkamies Riitta Vartia

11.12.2025

EHDOTUKSET EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSIKSI EUROOPAN ALUEKEHITYSRAHASTON, MUKAAN LUKIEN EUROOPAN ALUEELLINEN YHTEISTYÖ (INTERREG), KOHEESIORAHASTON JA EUROOPAN SOSIAALIRAHASTON PERUSTAMISESTA OSANA KANSALLISTA JA ALUEELLISTA KUMPPANUUSUUNNITELMAA SEKÄ ALUEKEHITYKSEN JA LAADUKKAIISIIN TYÖPAIKKOIHIN, OSAAMISEEN JA SOSIAALISEEN OSALLISUUTEEN VUOSIKSI 2028–2034 MYÖNNETTÄVÄN UNIONIN TUEN TÄYTÄNTÖÖNPAANOEDELLYTYKSISTÄ

1 Tausta

Komissio antoi 16.7.2025 ehdotukset EU:n seuraavaksi rahoituskehykseksi vuosille 2028–2034.

Komissio ehdottaa rahoituskehyksen ja sen rakenteen merkittävää uudistamista. Vuosien 2028–2034 monivuotinen rahoituskehys jakautuisi neljään pääotsakkeeseen nykyisen seitsemän sijaan. Ensimmäiseen pääotsakkeeseen Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen vaurauden ja turvallisuuden rahasto (myöhemmin NRPP-rahasto) koottaisiin nykyisin useista eri otsakkeista ja ohjelmista jäsenvaltioille kohdennettava rahoitus. Komissio julkaisi rahoituskehyksen yhteydessä myös NRPP-rahastoa koskevan esityksen: Euroopan komission asetusehdotus COM(2025) 565 final ”Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028-2034” sekä asetuksen (EU) 2023/955 ja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 muuttamisesta, jäljempänä NRPP-asetus. Lisäksi komissio julkaisi Euroopan komission asetusehdotuksen (COM/2025/545 final) ”talousarvion menojen seuranta ja tuloksellisuutta koskevan kehyksen sekä unionin ohjelmia ja toimintaa koskevien muiden horisontaalisten sääntöjen vahvistamisesta”, jäljempänä tuloksellisuusasetus, jossa säädetään muun muassa koko rahoituskehykseen menojen seurannan ja tuloksellisuuden kehyksestä ja horisontaalisista periaatteista sekä komission jäsenvaltiolle maksamien maksujen perustana olevista välitavoitteiden ja tavoitteiden tuotosindikaattoreista.

Monivuotisen rahoituskehyksen julkaisun yhteydessä komissio julkaisi myös useita sektorikohtaisia lainsäädäntöehdotuksia, joihin sisältyy ehdotukset:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus ”Euroopan aluekehitysrahaston, mukaan lukien Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg), ja koheesiorahaston perustamisesta osana asetuksessa (EU) [...] [kumppanuusrahastoa koskeva asetus] vahvistettua rahastoa ja aluekehitykseen myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytysten vahvistamisesta vuosiksi 2028–2034” (COM(2025) 552 final), jäljempänä EAKR- ja koheesiorahastoasetus ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus ”Euroopan sosiaalirahaston perustamisesta osana asetuksessa (EU) [kansalliset ja alueelliset kumppanuussuunnitelmat] vahvistettua kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa ja laadukkaiisiin työpaikkoihin, osaamiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen vuosiksi 2028–2034 myönnettävän unionin tuen

täytäntöönpanoedellytyksistä” (COM(2025) 558 final), jäljempänä ESR-asetus, joihin tällä kirjelmällä otetaan kantaa.

Komission antamat ESR- ja EAKR- ja koheesiorahastoasetusehdotukset ovat osa sektoriaresetusten ja NRPP-asetuksen muodostamaa kokonaisuutta. Sektorikohtaisesti annetut EAKR- ja koheesiorahasto- (ml. Interreg) ja ESR- asetusehdotukset täydentävät NRPP-asetuksen sisältöä ja täsmentävät niiden erityisedellytyksiä.

NRPP- ja tuloksellisuusasetusehdotuksista on annettu erillinen U-kirjelmä 53/2025 vp.

2 Ehdotusten tavoitteet

2.1 EAKR- ja koheesiorahastoasetusehdotus ml. Interreg

Komission EAKR- ja koheesiorahastoasetusehdotuksen tavoitteena olisi puuttua alueelliseen epätasapainoon ja edistää kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehitystä (SEUT-sopimuksen 176 artikla) tukemalla uudistuksia ja investoimalla kaikkien EU:n alueiden ja kuntien sosiaaliseen ja taloudelliseen kehitykseen sekä tehostamalla alueellista yhteistyötä (erityisesti Interreg-suunnitelman avulla). Koheesiorahaston tavoitteena olisi tukea ympäristö- ja liikennealan investointeja ja uudistuksia jäsenvaltioissa, joiden BKT asukasta kohden on alhaisempi (177 artikla).

EAKR- ja koheesiorahastoasetuksessa määriteltäisiin sekä Euroopan aluekehitysrahaston (jäljempänä EAKR) että koheesiorahastoon sovellettavat säännökset, mukaan lukien ”Euroopan alueellinen yhteistyö” (Interreg).

2.2 ESR-asetusehdotus

Komission ehdotuksen mukaan Euroopan sosiaalirahasto osana NRPP-rahastoa (jäljempänä ESR) perustettaisiin pääasialliseksi välineeksi, jolla investoidaan ihmisiin ja heidän tulevaisuuteensa sekä varautumiseen Euroopassa. Ehdotuksessa otettaisiin huomioon nykyinen sosiaalinen ja taloudellinen tilanne ja esitetään konkreettisia vastauksia eurooppalaisten vaatimuksiin sosiaalisemmasta Euroopasta ja ihmisiin tehtävien investointien lisäämisestä Euroopan unionissa. ESR olisi EU:n tärkein väline, jolla edistettäisiin ja vahvistettaisiin sosiaalista yhteenkuuluvuutta Euroopan yhteiskunnissa.

Komission ehdotuksen mukaan edistyksestä huolimatta työttömyyden, osaamisvajeen, työvoimapulan ja köyhyyden torjunta ovat edelleen ensisijaisia parannuskohteita koko EU:ssa. Tämä ei komission mukaan pelkästään uhkaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarille asetettujen yleistavoitteiden saavuttamista vaan myös haittaa edistymistä Euroopan kilpailukyvyn vahvistamisessa yhä globalisoituneemmassa maailmassa.

3 Ehdotusten pääasiallinen sisältö

3.1 EAKR- ja koheesiorahastoasetus ml. Interreg

3.1.1 Luku I (1–6 artiklat)

EAKR:ää ja koheesiorahastoa koskevan ehdotuksen I luvussa vahvistettaisiin yleiset säännökset, jotka koskevat EAKR:stä, mukaan lukien Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg), ja koheesiorahastosta vuosina 2028–2034 myönnettävän tuen soveltamisalaa.

Tuki EAKR:stä ja koheesiorahastosta

EAKR:stä ja koheesiorahastosta tuettaisiin NRPP-asetuksessa vahvistettuja erityistavoitteita, joilla edistettäisiin sen 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa vahvistettua yleistavoitetta SEUT-sopimuksen 176 ja 177 artiklassa vahvistetun rahastojen soveltamisalan mukaisesti. SEUT 176 ja 177 artiklojen määräysten mukaan EAKR:n tarkoituksena on osaltaan vähentää eri alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä ja koheesiorahasto osallistuu ympäristöalan hankkeiden rahoittamiseen sekä Euroopan laajuisten verkkohankkeiden rahoittamiseen liikenteen infrastruktuurin alalla. NRPP-asetusehdotuksen asianomaisen yleistavoitteen mukaisesti vähennettäisiin alueellista epätasapainoa unionissa ja muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä ja edistettäisiin Euroopan alueellista yhteistyötä, mukaan lukien ympäristöhankkeiden ja Euroopan laajuisten verkkojen tukeminen liikenneinfrastruktuurien alalla.

Tuki epäsuotuisille alueille

Komission ehdotusten mukaan jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota haasteisiin epäsuotuisilla alueilla, erityisesti maaseutualueilla, teollisuuden muutosprosessissa olevilla alueilla, vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsivillä alueilla, kuten pohjoisimmilla alueilla, joiden väestötiheys on erittäin alhainen, ja saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueilla, oikeudenmukaisen siirtymän alueilla sekä Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan raja-alueilla SEUT-sopimuksen 174 artiklan mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden ja alueiden olisi tarvittaessa esitettävä kansallisissa ja alueellisissa kumppanuussuunnitelmissaan yhdenmety lähestymistapa väestökehityksen haasteisiin tai tässä kohdassa tarkoitettujen alueiden erityistarpeisiin vastaamiseksi NRPP-asetuksen 72–74 artiklan [yhdenmety alue- ja kaupunkikehitys] mukaisesti. Tällaiseen yhdenmetyyn lähestymistapaan voi sisältyä sitoumus tähän tarkoitukseen kohdennetusta rahoituksesta, ja se voidaan sisällyttää kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman asiaa koskeviin lukuihin.

Kestävä kaupunkikehitys

Jäsenvaltion olisi osana alueellista kehitystään tuettava yhdenmetyjä kaupunkikehitysstrategioita, joissa keskityttäisiin kestäväan kehitykseen ja vastattaisiin ympäristö-, energia- ja ilmastohaasteisiin, erityisesti oikeudenmukaiseen siirtymiseen kohti puhdasta, ilmastoneutraalia ja sopeutumiskykyistä taloutta vuoteen 2050 mennessä, kiinnittäen erityistä huomiota asumiseen, köyhyyteen, kulttuuriperintöön ja digitaaliteknologian potentiaalin hyödyntämiseen innovointitarkoituksiin ja energiatehokkuuteen, toiminnallisten kaupunkialueiden kehittämisen tukemiseen sekä kaupunkien ja maaseudun välisten yhteyksien tukemiseen.

Syrjäisimmät alueet

Kansallisissa ja alueellisissa kumppanuussuunnitelmissa olisi vahvistettava toimenpiteet, joilla katettaisiin rakenteellinen tuki taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen kehitykseen ja toimintakustannuksiin tai korvauksiin, mukaan lukien julkisen palvelun velvoitteen ja sopimusten mukaisten palvelujen tarjoaminen kyseisillä alueilla, jotta voitaisiin korvata lisäkustannukset, joita syrjäisimmilla alueilla aiheutuu yhdestä tai useammasta SEUT-sopimuksen 349 artiklan ensimmäisessä kohdassa luetellusta niiden kehitykseen kohdistuvasta pysyvistä rajoituksesta.

Syrjäisimmillä alueilla tarkoitetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artikla mukaisia Euroopan mantereesta erillään olevia alueita, joita ovat Guadeloupe, Ranskan Guayana, Martinique, Réunion, Saint Barthélemy, Saint Martin, Azorit, Madeira ja Kanariansaaret.

3.1.2 Luku II

Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg)

Ehdotuksen 7–12 artikloissa vahvistettaisiin säännöt Interreg-suunnitelmalle ja sen luvuille, joilla edistettäisiin yhteistyötä jäsenvaltioiden ja niiden alueiden välillä unionissa sekä jäsenvaltioiden, niiden alueiden ja muiden kuin jäsenvaltioiden tai alueellisten yhdistymis- ja yhteistyöorganisaatioiden välillä Interreg-suunnitelman puitteissa.

Interregiä hallinnoitaisiin jaetussa hallinnossa jäsenvaltioiden toimesta ja suoraan komission hallinnoimana. Komissio laatisi yhden Euroopan laajuisen Interreg-suunnitelman, joka kattaisi nykysääntelyä vastaavat yhteistyömuodot (a, b, c ja d – yhteistyön osa-alueet, *strandit*).

EAKR- ja koheesiorahastoasetusehdotuksen mukaisesti yhteistyön osa-alueet olisivat

- a) vierekkäisten alueiden välinen yhteistyö, jolla edistetään yhdennettyä ja yhtenäistä alueellista kehitystä läheisillä maa- ja meriraja-alueilla, (rajatylittävä yhteistyö);
- b) laajemmilla valtioiden rajat ylittävillä alueilla tai merialueilla toteutettava valtioiden välinen yhteistyö, johon osallistuu jäsenvaltioiden ja muiden kuin jäsenvaltioiden kansallisia, alueellisia ja paikallisia kumppaneita alueellisen yhdistymisen lisäämiseksi, (valtioiden välinen yhteistyö);
- c) yhteistyö koheesiopolitiikan tehostamiseksi edistämällä kokemusten vaihtoa, innovatiivisia lähestymistapoja ja valmiuksien kehittämistä, (alueiden välinen yhteistyö);
- d) yhteistyö syrjäisimpien alueiden kesken ja niiden naapureina olevien muiden kuin jäsenvaltioiden kanssa tai alueellisen yhdistymisen ja yhteistyön organisaatioiden kanssa naapurialueiden alueellisen yhdistymisen ja sopusointuisen kehityksen edistämiseksi, (syrjäisimpien alueiden välinen yhteistyö).

Interreg-suunnitelmaan sovellettaisiin NRPP-asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, paitsi jos tässä asetuksessa vahvistetaan Interreg-suunnitelman täytäntöönpanoa koskevia yksityiskohtaisempia sääntöjä.

Interreg-suunnitelmaan ei sovellettaisi NRPP-asetuksessa esitettyä lainatukea, lainasopimusta eikä lainanotto- ja lainanantotoimia, väliarviointia eikä 25 prosentin joustomäärä.

Interreg-suunnitelman lukuja koskevat vaatimukset

Ehdotuksen 7–10 artikloissa kuvattaisiin soveltamisala, Interreg-suunnitelman lukuja koskevat vaatimukset, sen hyväksyminen ja muuttaminen sekä luvusta vastaavien viranomaisten että seurantakomitean tehtävät. Ehdotus täydentäisi NRPP-asetuksessa esitettyjen vastaavien viranomaisten tehtävien sisältöä.

Lisäksi 11–12 artikloissa kuvattaisiin muita kuin jäsenvaltioita koskevat säännökset, joita tuetaan Globaali Eurooppa -välineestä sekä määrärahojen palauttamisen ja keskeyttämisen menettely, jos maksusitoumus vapautetaan.

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltion, jossa tuleva hallintoviranomainen sijaitsee olisi toimitettava Interreg-suunnitelman luku komissiolle kuuden kuukauden kuluessa asetuksen voimaantulosta kaikkien ohjelmaan osallistuvien jäsenvaltioiden ja muiden kuin jäsenvaltioiden puolesta.

Komissiolle toimitettavassa luvussa olisi kuvattava Interreg-yhteistyön osa-alue ja maantieteellinen kattavuus. Lisäksi lukuun olisi kuvattava ohjelmatyöhön liittyvät keskeiset sisällöt muun muassa interventiostrategia kuvaamalla toimenpiteet yleis- ja erityistavoitteet, joihin sen toimenpiteillä pyrittäisiin sekä suunnitellut välitavoitteet ja tavoitteet. Interregin odotettaisiin tukevan NRPP-asetuksen 2 ja 3 artiklassa vahvistettuja tavoitteita sekä lisäksi Interreg-suunnitelman erityistavoitteiden ”parempaa yhteistyön hallinnointia”, ”turvallisempaa ja suojatumpaa Eurooppaa” ja ”Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan raja-alueiden selviytymiskyvyn parantamista” koskevia tavoitteita ja siirtymistä ilmastoneutraliuteen.

Lisäksi Interreg-luvussa olisi esitettävä ja kuvattava toimenpiteiden kokonaiskustannukset ja rahoitus sekä esitettävä perustelut siitä, miten ne ovat kustannustehokkaita ja moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisia, joilla varmistetaan varojen sääntöjenmukainen, vaikuttava ja tehokas käyttö.

Luvussa olisi esitettävä lisäksi korvausvastuiden jakaantuminen jäsenvaltioiden ja tapauksen mukaan muiden kuin jäsenvaltioiden kesken mahdollisten rahoitusoikaisutapahtumien osalta.

Interreg-suunnitelman hyväksyminen ja muuttaminen

Ehdotuksen mukaan komissio hyväksyisi Interreg-suunnitelman täytäntöönpanosäädöksellä komiteamenettelyä noudattaen.

Komissiolle siirrettäisiin täytäntöönpanovaltaa hyväksyä luettelo Interreg-luvuista ja luettelo unionin tuen kokonaismäärästä kussakin Interreg-luvussa ja muuttaa niitä.

Komissio hyväksyisi komiteamenettelyä noudattaen täytäntöönpanosäädöksen, jossa vahvistettaisiin:

- a) luettelo Interreg-suunnitelman luvuista, kussakin luvussa käsiteltävien aiheiden nimeäminen ja alustavat määrärahat rahastosta ja tapauksen mukaan Globaali Eurooppa -välineestä;
- b) tarvittaessa yksityiskohtaiset järjestelyt, jotka kattavat Interreg-ohjelman täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt johdonmukaisen lähestymistavan varmistamiseksi.

Komissio voisi myös vahvistaa 9 artiklan mukaisessa täytäntöönpanosäädöksessä muita vaatimuksia, jotka tarkastuksia hoitavien elinten tai henkilöiden on täytettävä sekä muita vaatimuksia, jotka seurantakomitean on täytettävä.

14 artiklan mukaisessa komiteamenettelyssä komissiota avustaisi komitea, joka perustettaisiin kumppanuusrahastoa koskevan NRP-asetuksen 88 artiklan mukaisesti.

Muita kuin jäsenvaltioita koskevat säännökset

Globali Eurooppa -välineestä tullaan laatimaan erillinen U-kirjelmä.

PEACE PLUS

Ehdotuksen PEACE PLUS -luku kattaisi Irlannin ja Pohjois-Irlannin rajakreivikuntien välisen yhteistyön jatkumista.

3.1.3 Luku III

Ehdotuksen III luku kattaisi loppusäännökset.

3.2 ESR-asetusehdotus

ESR tuettava toiminta

ESR tukisi NRPP-asetusehdotuksen 3 artiklassa säädettyjä erityistavoitteita. ESR:n käytön olisi 2 artiklan b alakohdassa sovellettaessa perustuttava perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoihin. Tuki kohdennettaisiin työllisyysuuntaviivojen sekä eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä hyväksyttyjen maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoon. Se edistäisi myös älykkään, osallistavan ja kestävä kasvun yleistavoitetta vuoden 2030 jälkeen (YK:n kestävä kehityksen tavoitteet) ja ylöspäin suuntautuvaa lähentymistä.

Unionin sosiaalisten tavoitteiden saavuttamiseen tulisi varata jokaisessa kumppanuussuunnitelmassa vähintään 14 % unionin rahoitusosuudesta ja lainoista (pl. YMP:n suorat tulotuet ja SCF) laskettuna tuloskehysasetuksen kertoimilla. ESR tyyppiset toimenpiteet edistäisivät sosiaalisia tavoitteita täysimääräisesti, eli niille asetettu kerroin olisi tulosperusteisuusasetuksen mukaisesti 100 %.

Kohde ja ESR:n tuki (1–2 artiklat)

Komission asetusehdotuksella vahvistettaisiin Euroopan sosiaalirahaston täytäntöönpanoa ohjelmakaudella 2028–2034 koskevat erityisedellytykset osana unionin tukea NRPP-asetuksen 2 artiklassa ja erityisesti sen b ja e alakohdassa vahvistettujen yleistavoitteiden mukaisesti. Tätä unionin tukea myönnettäisiin kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman nojalla NRPP-asetuksessa vahvistettujen sääntöjen mukaisesti.

Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) tuettaisiin NRPP-asetuksen 3 artiklassa vahvistettuja erityistavoitteita. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi jäsenvaltioiden ESR:n käytön olisi NRPP-asetuksen 2 artiklan b alakohdan soveltamiseksi perustuttava perussopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoihin, jotka vahvistetaan päätöksessä (EU) xxxx [neuvoston viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2027 hyväksymät työllisyyden suuntaviivat].

NRPP-asetuksen 2 artiklan mukaisiin yleistavoitteisiin pyritäisiin ESR:n osalta erityistavoitteilla, joilla vahvistettaisiin erityisesti sosiaalista yhteenkuuluvuutta tukemalla ihmisiä ja vahvistamalla unionin yhteiskuntia ja sosiaalista mallia NRPP-asetuksen 3 c) alakohdan mukaisesti.

Komission ehdotuksen mukaan kumppanuusrahastossa olisi yhteensä 28 erityistavoitetta. Komission ehdotuksen mukaan Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) tuettaisiin NRPP-asetuksen 3 artiklassa ehdotettuja erityistavoitteita, kuten esimerkiksi

- i) tukemalla työllisyyttä, yhdenvertaista pääsyä työmarkkinoille, oikeudenmukaisia ja laadukkaita työoloja ja työvoiman liikkuvuutta;
- ii) parantamalla työvoiman tarjontaa sekä koulutuksen ja taitojen elinikäistä hankkimista erityisesti edistämällä täydennys- ja uudelleen koulutusta;
- iii) edistämällä kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia, tukemalla vahvoja sosiaalisia turvaverkkoja, edistämällä sosiaalista osallisuutta ja torjumalla köyhyyttä ja asunnottomuutta sekä tukemalla investointeja sosiaaliseen infrastruktuuriin;
- iv) helpottamalla palvelujen ja niihin liittyvän infrastruktuurin saatavuutta, mukaan lukien terveydenhuoltojärjestelmien sekä lasten- ja pitkäaikaishoitopalvelujen nykyaikaistaminen, digitalisaatio ja laadun ja häiriönsietokyvyn vahvistaminen;
- v) vastaamalla väestörakenteen muutoksen haasteisiin kaikkialla EU:ssa, mukaan lukien työvoimapula sekä sukupolvien ja alueiden väliset erot.

Lisäksi ESR:llä voitaisiin artiklan 3 e) alakohdan mukaisesti suojella ja vahvistaa perusoikeuksia, demokratiaa, tasa-arvoa ja oikeusvaltioperiaatetta sekä vaalia unionin arvoja.

Sosiaalinen innovointi

Asetuksessa ehdotetaan sosiaalista innovointia tuettavaksi ESR:n soveltamisalaan kuuluvilla aloilla erityisesti innovatiivisten ratkaisujen testaamiseksi, arvioimiseksi ja laajentamiseksi, myös paikallisella tai alueellisella tasolla, jotta voitaisiin vastata sosiaalisiin tarpeisiin yhteistyössä asianomaisten kumppaneiden ja erityisesti työmarkkinaosapuolten kanssa.

Ehdotuksen mukaisesti komissio käyttäisi omasta aloitteestaan teknistä apua NRPP-asetuksen 12 artiklan mukaisesti helpottaakseen valmiuksien kehittämistä sosiaalista innovointia varten erityisesti tukemalla vastavuoroista oppimista ja kansainvälistä yhteistyötä, perustamalla verkostoja sekä levittämällä ja edistämällä hyviä käytäntöjä ja menetelmiä.

Väestörakenteen muutokseen vastaamista varten myönnettävä tuki

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden ja alueiden olisi tarvittaessa esitettävä yhdenmukainen lähestymistapa väestörakenteen muutoksesta johtuviin haasteisiin vastaamiseksi kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman yhdessä tai useammassa asiaa käsittelevässä luvussa.

Aineelliseen puutteeseen vastaamista varten myönnettävä tuki

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltiot voisivat myöntää tukea aineelliseen puutteeseen vastaamista varten jakamalla sellaisia elintarvikkeita ja tavaroita, jotka olisivat kulutustavaroiden turvallisuutta koskevan unionin lainsäädännön mukaisia.

Asetusehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden ja tuensaajien olisi valittava elintarvikkeet ja/tai perushyödykkeet vähävaraisimpien henkilöiden tarpeisiin liittyvin objektiivisin perustein. Elintarvikkeisiin ja tapauksen mukaan tavaroihin sovellettavissa valintaperusteissa olisi reilun ja oikeudenmukaisen vihreän siirtymän varmistamiseksi myös otettava huomioon ilmaston ja ympäristöön liittyvät näkökohdat, etenkin elintarvikejätteen ja kertakäyttömuovien vähentämiseksi. Jaettavien elintarviketyyppien valinnassa olisi tarvittaessa otettava huomioon se, miten ne edistäisivät vähävaraisimpien tasapainoista ruokavaliota. Elintarvikkeet ja/tai perushyödykkeet voitaisiin antaa vähävaraisimmille suoraan tai välillisesti esimerkiksi

sähköisten tai muunlaisten arvostelien tai korttien muodossa edellyttäen, että ne voitaisiin lunastaa ainoastaan elintarvikkeina ja/tai perushyödykkeinä. Vähävaraisimmille annettavan tuen olisi oltava täydentävää niihin mahdollisiin sosiaalietuuksiin nähden, joita voidaan tarjota kansallisista sosiaalijärjestelmistä tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Lisäksi ehdotetaan, että komission ja jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että myönnettäessä tukea aineelliseen puutteeseen puuttumista varten vähävaraisimpien ihmisarvoa kunnioitettaisiin ja estettäisiin heidän leimautumisensa.

Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden olisi täydennettävä elintarvikkeiden ja/tai perushyödykkeiden antamista liitännäistoimenpiteillä, kuten ohjaamalla toimivaltaisten tahojen puoleen, tai edistämällä vähävaraisimpien yhteiskuntaan integroitumista.

Ensimmäistä alakohtaa ei sovellettaisi, jos tällaisten toimenpiteiden toteuttaminen ei ole mahdollista, esimerkiksi jos tukea annettaisiin luonnonkatastrofin kaltaisen hätätilanteen johdosta.

Artiklaa sovellettaessa 'vähävaraisimmilla' tarkoitettaisiin luonnollisia henkilöitä, jotka olisivat yksittäisiä henkilöitä tai henkilöiden muodostamia perheitä, kotitalouksia tai ryhmiä, mukaan lukien haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja asunnottomat, joiden avuntarve olisi todettu sellaisin objektiivisin perustein, jotka kansalliset toimivaltaiset viranomaiset olisivat vahvistaneet asianomaisia sidosryhmiä kuultuaan eturistiriitoja välttäen ja joihin voisi sisältyä elementtejä, jotka mahdollistavat kohdentamisen tietyillä maantieteellisillä alueilla eläville vähävaraisimmille.

Jäsenvaltioiden hallinnoinnin osalta olisi huomioitava, että kohderyhmien avuntarpeen arvioiminen objektiivisen perustein ja kohderyhmien vähävaraisuuden tai haavoittuvan aseman tunnistaminen toimivaltaisten viranomaisten toimesta lisää toiminnan sääntelyä verrattuna nykyiseen voimassa olevaan sääntelyyn.

Säädösehdoituksessa esitetyn nykyistä tiukemman sääntelyn arvioidaan lisäävän hallinnollista taakkaa ja hallinnollisia kustannuksia ja joiltain osin muuttamaan nykyisiä toimintatapoja. Muutoksesta aiheutuisi myös lisää kansallista säädöstarvetta.

Lisäksi ESR-asetuksessa säädettäisiin SEUT 163 artiklassa tarkoitettusta komiteasta.

4 Ehdotusten oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

4.1 EAKR- ja koheesiorahastoasetus

Komissio ehdottaa Euroopan aluekehitysrahaston ja koheesiorahaston toimintaa säätelevälle asetukselle useita oikeusperustoja: Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä "SEUT" 177, 178 ja 349 artiklat.

SEUT 177 artiklan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto määrittelevät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annetuilla asetuksilla sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, rakennerahastojen tehtävät, ensisijaiset tavoitteet ja rakenteet, joihin voi sisältyä rahastojen uudelleenryhmittely, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 178 artiklan soveltamista. Samaa menettelyä noudattaen vahvistetaan myös rahastoihin sovellettavat yleiset säännöt ja annetaan säännökset, jotka ovat tarpeen rahastojen tehokkuuden turvaamiseksi ja eri rahastojen keskinäiseksi sekä rahastojen ja muiden rahoitusvälineiden

yhteensovittamiseksi. Samaa menettelyä noudattaen perustettu koheesiorahasto osallistuu ympäristöalan hankkeiden rahoittamiseen sekä Euroopan laajuisten verkkohankkeiden rahoittamiseen liikenteen infrastruktuuriin alalla.

SEUT 178 artiklan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät Euroopan aluekehitysrahastoa koskevat soveltamisasetukset tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan.

SEUT 349 artiklan määräysten mukaan on hyväksyttävä erityistoimenpiteitä, jotta voidaan ottaa huomioon syrjäisimpien alueiden rakenteellinen, sosiaalinen ja taloudellinen tilanne, jota vaikeuttavat erityispiirteet, jotka haittaavat suuresti näiden alueiden kehitystä. SEUT 349 artikla viittaa erityiseen lainsäätämisyjärjestykseen, jossa Euroopan parlamenttia ainoastaan kuullaan. EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön sekä vastaavia säädöksiä koskevan käytännön mukaan tällainen oikeusperustojen yhdistäminen, joka ei loukkaa Euroopan parlamentin oikeuksia, on mahdollista.

Suomessa ei ole SEUT 349 artiklassa tarkoitettuja syrjäisiä alueita.

Komission ehdotuksen johdanto-osan perusteluteksteissä viitataan lisäksi SEUT 176 ja 174 artikloihin. Määräysten mukaan EAKR:n tarkoituksena on osaltaan vähentää eri alueiden välisiä kehityseroja sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä. Näiden alueiden osalta erityistä huomiota kiinnitetään vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista ja etenkin väestön vähenemiseen liittyvistä haitoista kärsiviin alueisiin, kuten pohjoisimpiin alueisiin, joiden väestötiheys on erittäin alhainen, sekä saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueisiin.

Valtioneuvoston arvion mukaan oikeusperustat on asianmukaisesti valittu. Oikeusperustojen yhdistäminen on mahdollista. Ne edellyttävät samaa päätöksentekomenettelyä neuvostossa ja neuvosto tekee päätöksen määränemmistöllä.

Komissio hyväksyisi komiteamenettelyä noudattaen täytäntöönpanosäädöksiä Interregistä. Valtioneuvoston arvion mukaan toimivallan siirtäminen on tarkoituksenmukaista.

Komissiolle ei ehdoteta siirrettäväksi valtaa hyväksyä delegoituja säädöksiä.

4.2 ESR-asetus

Komissio ehdottaa ESR:n toimintaa säätelevälle asetukselle useita oikeusperustoja:

SEUT 164 artiklan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto antavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan Euroopan sosiaalirahastoa koskevat soveltamisasetukset.

SEUT 175 artiklan 3 kohdan mukaan, jos rahastojen ulkopuoliset erityistoimet osoittautuvat tarpeellisiksi, Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat päättää niistä tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen sekä talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa kuultuaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin muussa politiikassa päätettyjen toimenpiteiden soveltamista.

Komission ehdotuksen perusteluissa katsotaan, että ESR-ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvien toimenpiteiden oikeusperustana ovat erityisesti EUT-sopimuksen 164, 174 ja 175 artiklat. Komissio viittaa lisäksi SEUT 162 artiklaan, jonka mukaan työntekijöiden

työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi sisämarkkinoilla ja siten osaltaan elintason nostamiseksi perustetaan jäljempänä määrätyn mukaisesti Euroopan sosiaalirahasto, joka pyrkii edistämään työntekijöiden työnsaantia sekä heidän alueellista ja ammatillista liikkumistaan unionissa sekä helpottamaan mukautumista teollisiin muutoksiin ja tuotantojärjestelmien muutoksiin erityisesti ammatillisella koulutuksella ja uudelleen koulutuksella. Komissio katsoo perusteluissaan, että tuki köyhyyden torjuntaan erityisesti puuttumalla ruoan ja perushyödykkeiden puutteeseen sekä tuki EU:n perusarvojen edistämiseen perustuvat SEUT-sopimuksen 175 artiklan kolmanteen kohtaan.

Valtioneuvoston arvion mukaan oikeusperustat on asianmukaisesti valittu. Oikeusperustojen yhdistäminen on mahdollista. Ne ovat keskenään yhteensopivat ja edellyttävät samaa päätöksentekomenettelyä. Neuvosto ja Euroopan parlamentti käsittelevät ehdotuksen tavallisessa lainsäädäntömenettelyssä ja neuvosto tekee päätöksen määräenemmistöllä.

Komissiolle ei ehdoteta siirrettäväksi valtaa hyväksyä delegoituja säädöksiä.

4.3 Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate

Valtioneuvosto arvioi tässä U-kirjelmässä tarkasteltavien molempien asetusehdotusten säännökset sekä toissijaisuus- että pääosin suhteellisuusperiaatteen mukaisiksi.

Jotkin jäsenvaltioilta ESR-asetusehdotuksen 2 artiklan 1 kohdassa esitetyt toimet NRPP-asetuksen 3 artiklan sääntelyyn perustuen voivat edellyttää joustavoittamista kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin olosuhteisiin, jotta sovellettavat säännökset olisivat oikeasuhtaisia tavoiteltaviin päämääriin ja toimenpiteille osoitettavaan rahoitusvolyyymiin nähden.

Komissio ehdottaa lisäksi tuloksellisuusasetuksessa, että NRP-suunnitelmiin sovellettaisiin 14 prosentin sosiaalista tavoitetta, jolla varoja ohjattaisiin Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoon ja tuettaisiin laadukkaita työpaikkoja, osaamisen kehittämistä, sosiaalista osallisuutta, kohtuuhintaista asumista sekä sosiaalista ja terveydenhoidon infrastruktuuria kaikissa jäsenvaltioissa. Sosiaalisen tavoitteen vähimmäisvelvoite ei suoraan liity ESR-asetusehdotukseen, vaan kiintiötä voitaisiin täyttää myös muilla NRP-suunnitelman mukaisilla toimilla.

Tuloksellisuusasetusehdotuksessa komissio esittää myös, että NRP-suunnitelmiin sovellettaisiin 43 prosentin ilmasto- ja ympäristötavoitetta. Tavoite ei suoraan liity ESR- ja EAKR- ja koheesiorahaston asetusehdotuksiin, vaan kiintiötä voitaisiin täyttää myös muilla NRP-suunnitelman mukaisilla toimilla.

NRPP-asetusehdotuksesta ja tuloksellisuusasetusehdotuksesta on annettu erillinen U-kirjelmä 53/2025 vp.

5 Ehdotusten vaikutukset

Asetusehdotukset pantaisiin täytäntöön osana NRPP-asetusehdotuksen mukaista kansallisen ja alueellisen suunnitelman kokonaisuutta. Komission ehdotusta sekä kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman vaikutuksia on käsitelty erillisessä U-kirjelmässä (U 53/2025 vp).

6 Ehdotusten suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Valtioneuvosto muistuttaa Ahvenanmaan itsehallinnollisesta erityisasemasta kansainvälisen tapaoikeuden mukaan, mikä ilmenee Suomen liittymiseshdoista Euroopan unionin perustana

oleviin valtiosopimuksiin tehdyn asiakirjan (11994N/PRO/02) Ahvenanmaata koskevasta pöytäkirjasta 2, jonka lisäksi Ahvenanmaan itsehallintolaki, joka on osa Suomen perustuslaillista perusrakennetta, takaa Ahvenanmaan itsehallinnon.

Valtioneuvoston arvion mukaan ehdotetulla sääntelyllä ei rajoiteta perus- tai ihmisoikeuksien toteutumista. Asetusehdotuksen mukaisilla toimilla voitaisiin mahdollisesti edistää eräiden perusoikeuksien toteutumista, kuten oikeutta työhön, riippuen siitä mitä toimenpiteitä kansalliseen ja alueelliseen kumppanuussuunnitelmaan sisällytettäisiin.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan välisestä toimivallanjaosta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991, jäljempänä itsehallintolaki). Ahvenanmaan maakuntahallituksella on itsehallintolain 59 b §:n mukaisesti oikeus toimeenpanna EU-politiikkaa Ahvenanmaan maakunnassa niillä toimialoilla, joiden osalta maakunnalla on lainsäädäntövalta.

Toimivallanjako koheesiopolitiikan alalla

Itsehallintolaissa säädettyä valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välistä toimivallan jakoa on tulkittu koheesiopolitiikan toimenpiteiden osalta Suomen EU-jäsenyyden aikana siten, että Ahvenanmaan maakunta vastaa Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta osarahoitettujen EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelmien valmistelusta ja hallinnoinnista Ahvenanmaalla. Elinkeino- ja TKI-toiminnan edistäminen sekä työllisyyden, osaamisen ja osallisuuden vahvistaminen kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan lain 18 §:n 22, 23 ja 27 kohtien nojalla.

Komission asetusehdotuksen 3 artikla sisältää kuitenkin aiempaa laajempia toimenpidetähtökonaisuuksia, joita ohjattaisiin muun ohella talouden ohjausjakson maakohtaisilla suosituksilla ja tarkennettaisiin koheesiopolitiikan ja muiden sektoreiden täydentävillä komission säädösehdotuksilla (EAKR- ja koheesiorahastoasetus ml. Interreg ja ESR-asetusehdotus). Tästä syystä komission ehdotusten analyysiä Ahvenanmaan itsehallinnon näkökulmasta on tarpeen jatkaa neuvottelujen aikana sisältöjen täsmentyessä.

8 Ehdotusten käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

EAKR- ja koheesiorahasto- sekä ESR-asetusehdotusten käsittely Rakennetoimien ja syrjäisempien alueiden työryhmässä (SMOR) alkoi 12.9.2025.

Muiden jäsenvaltioiden virallinen kannanmuodostus on vielä kesken.

ESR-asetusehdotuksen vastuuvaiokunta Euroopan parlamentissa on Työllisyyden ja sosiaaliasioiden vaiokunta. Mietinnön laatijaa ei vielä ole nimitetty. Aluekehitysvaiokunta, Kulttuuri- ja koulutusvaiokunta sekä Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon vaiokunta antavat lausunnon. Budjettivaiokunta arvioi talousarviovaikutuksia.

9 Ehdotusten kansallinen käsittely

Komission tiedonanto tulevan rahoituskehyskauden kokonaisuudesta 2028–2034 on aiemmin laadittu erillinen E-kirje (E 73/2025 vp), joka on toimitettu eduskunnalle 19.9.2025.

ESR-asetusehdotuksesta on annettu sosiaali- ja terveysvaliokunnalle lausunto toissijaisuusasiassa TS 44/2025 vp (TEM 25.9.2025).

Valtioneuvoston U-kirjelmä NRPP-asetus (U 53/2025 vp).

Asetusehdotukset esiteltiin Alue- ja rakennepolitiikka EU4-jaoston kokouksissa 9.9.2025 (laaja kokoonpano) ja 10.10.2025 (laaja kokoonpano).

U-kirjelmä on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä ja käsitelty alue- ja rakennepolitiikan EU4-jaostossa 3.11.2025 (suppea kokoonpano).

Valtioneuvoston kirjelmää on käsitelty MFF-johtoryhmässä 24.11.2025. Valtioneuvoston kannat linjattiin EU-ministerivaliokunnassa 5.12.2025.

10 Valtioneuvoston kanta

Suomen ensivaiheen kantoja komission ehdotukseen EU:n seuraavaksi rahoituskehykseksi vuosille 2028–2034 on muodostettu selvityksessä E 73/2025 vp, jossa todetaan muun muassa seuraavasti:

Komission ehdottama kokonaistaso on liian korkea. Hallitusohjelman mukaisesti Suomi katsoo, että EU-budjetin taso tulee säilyttää kohtuullisena välttämättä Suomen nettomaksuosuuden kasvua. Suomi pitää tärkeänä, että tulevaa rahoituskehystä tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena.

Suomi pitää välttämättömänä EU-rahoituksen painopisteiden priorisointia ja korostaa Suomen tavoitteiden arviointia kokonaisvaltaisesti ja strategisesti. On välttämätöntä löytää taso, joka ei kasvattaisi maksutaakkaamme kohtuuttomasti, mutta mahdollistaisi keskeiset painotukset, kuten puolustuksen ja kilpailukyvyn vahvistamisen, ja turvaisi merkittävimpiä saantojamme, kuten maatalouden rahoituksen.

Komission esittämät rahoituskehys ehdotuksen yleiset painopisteet ovat kannatettavia ja yhdensuuntaisia Suomen EU-avaintavoitteiden kanssa. Suomi korostaa rahoituksen kohdentamista nykyistä vahvemmin keskeisimpiin poliittisiin prioriteetteihin kuten puolustuksen ja kilpailukyvyn vahvistamiseen.

Eri rahastoista laadittava yksi kansallinen suunnitelma voi edistää synergiaetujen saavuttamista eri politiikkatoimien kesken. Kansalliseen suunnitelmaan liittyvien lukuisien yksityiskohtien tarkoituksenmukaisuutta ja vaikutuksia tulee selvittää ja arvioida tarkemmin viimeistään varsinaisten säädösehdotusten käsittelyn yhteydessä.

Suomen keskeinen neuvottelutavoite on, että NRP-ohjelman sisällä riittävä joustavuus rahoituksen toimeenpanossa varmistettaisiin.

Suomi korostaa vakiintuneesti kansallisen osarahoituksen merkitystä EU-toimissa.

Ennallistamistoimiin liittyen Suomi korostaa mahdollisuutta hyödyntää laaja-alaisesti eri välineitä ennallistamistoimien rahoitukseen.

Komission esittämä koheesiorahoituksen määrän vähentäminen olisi Suomen ennakkovaikuttamistavoitteiden mukaista, sillä alueellisen koheesion edetessä tarve EU:n yhteiselle koheesiorahoitukselle vähenee.

Suomi pitää keskeisenä, että rahoituskehyksessä huomioidaan Suomen itäisten ulkoraja-alueiden erityistilanne johtuen muuttuneesta turvallisuusympäristöstä ja sen välillisesti aiheuttamista sosioekonomisista haasteista.

Suomelle on keskeistä varmistaa, että komission ehdotuksessaan Suomelle esittämä rahoitusosuus sisäasioiden rahastoihin turvataan ja että sen toimeenpano olisi joustavaa ja raja-alueiden elinvoimaa tukevaa.

NRP-rahastoon sisältyvän rahoituksen osalta olisi tarpeen selvittää, mitä rahoituksen joustavalla käytöllä ja rahoituksen käytöllä eri asetusehdotuksissa asetettuihin tavoitteisiin tarkoitetaan.

Kokonaisturvallisuuden näkökulmasta Suomelle on keskeistä korostaa kaksikäyttö- ja puolustusulottuvuutta sekä alueiden elinvoimaa osana tulevan koheesiopolitiikan toimia.

Suomi korostaa jäsenvaltioiden ja unionin välistä toimivallan jakoa EU:n koheesiopolitiikan uudistamisessa eikä siten pidä perusteltuna asumispolitiikkaan tai kansalliseen sosiaaliturvaan liittyvien kysymysten kytkemistä siihen.

Suomi katsoo, että Suomen liittymissopimukseen perustuva, vakavista ja pysyvistä haitoista kärsivien pohjoisten harvaan asuttujen alueiden NSPA-erityisrahoitus tulisi turvata myös jatkossa.

Suomi korostaa jäsenvaltion ja unionin välistä toimivallan jakoa EU:n koheesiopolitiikan uudistamisessa eikä siten pidä perusteltuna asumispolitiikkaan tai kansalliseen sosiaaliturvaan liittyvien kysymysten kytkemistä siihen.

Suomi katsoo, että rahoituskehyksellä tulisi jatkossakin tukea EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista komission esityksen mukaisesti.

Suomi tukee komission rahoituskehys ehdotuksen lähtökohtaa edistää sukupuolten tasa-arvoa.

Kokonaisuudesta

Valtioneuvosto tarkastelee komission ehdotuksen yksityiskohtia osana rahoituskehyksen kokonaisuutta ja tarkentaa kantaansa neuvottelujen edetessä. Suomen lopulliset kannat muodostetaan neuvottelujen loppuvaiheessa muodostumassa olevan kokonaisuuden perusteella Suomen kokonaisu-etu huomioiden.

Komission ehdotusten rahoituksen mitoittamiseen otetaan kantaa erikseen osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta.

Lisäksi Suomen kantoja komission ehdotukseen kumppanuusrahastoasetuksesta on muodostettu kyseistä asetusta koskevassa valtioneuvoston kirjelmässä.

Valtioneuvosto toteaa, että kumppanuusrahastoasetuksen ja siihen liittyvien sektorikohtaisten asetusehdotusten tulisi muodostaa mahdollisimman johdonmukainen ja hallinnollisesti selkeä kokonaisuus.

Valtioneuvosto pitää neuvottelujen tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisena tiettyä joustavuutta sen suhteen, säänneltäisiinkö joistakin yksityiskohdista osana kumppanuusrahastoasetusehdotusta, vai kyseisessä sektorikohtaisissa lainsäädäntöehdotuksissa.

Sektorikohtaisissa valtioneuvoston selvityksissä voidaan täydentää kantaa kumppanuusrahastoasetukseen sisältyviin sektorikohtaisiin säännöksiin kuitenkin niin, että asetuksen sisällölle asetetut kokonaistavoitteet tulevat huomioituiksi.

Valtioneuvosto tukee kumppanuusrahastoasetuksen yleistavoitteita.

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota lukuisiin erityistavoitteisiin ja korostaa, että rahoituksen tarpeetonta pirstaleisuutta tulisi välttää. Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti siihen, että kaikilta jäsenvaltioilta edellytettäisiin kaikkien erityistavoitteiden yksityiskohtaista käsittelyä kumppanuussuunnitelmissa.

Valtioneuvoston tavoitteena on, että jäsenvaltiolla on vahva rooli määriteltäessä suunnitelmansa kansallisia ja alueellisia painopisteitä sekä niihin liittyviä uudistuksia ja investointeja.

Valtioneuvosto korostaa joustavuutta kumppanuussuunnitelman laadinnassa synergioiden sekä kansallisten ja alueellisten ja paikallisten erityispiirteiden ja haasteiden huomioimiseksi.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että kumppanuussuunnitelman sisällä voidaan varmistaa riittävä joustavuus rahoituksen toimeenpanossa.

Valtioneuvosto katsoo riittävän kansallisen osarahoituksen olevan tärkeä osa EU-rahoitteisten ohjelmien tehokasta toimeenpanoa.

Valtioneuvosto katsoo, että useat kumppanuusasetuksen artikloissa 2 ja 3 määritellyt erityistavoitteet vastaavat ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisen varauksellisesti siihen, että kumppanuussopimuksen tai tuloksellisuusasetuksen kautta jäsenmaille aiheutuisi uusia huomattavia seurantavelvoitteita.

Valtioneuvosto pitää kannatettavana komission asetusehdotuksen sisältämiä moninaisia vaihtoehtoja alueiden kehittämiseksi. Valtioneuvosto korostaa etenkin kilpailukyvyyn, työllisyyden, osaamisen kehittämisen ja elinvoiman edistämisen merkitystä koheesipolitiikassa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että osana kumppanuusrahoitusasetuksen toimia huomioidaan riittävästi kaupunkien merkittävä rooli kilpailukyvyyn ja alueellisen elinvoiman edistämisessä.

Liikenne- ja rahoituksen osalta valtioneuvosto pitää tärkeänä, että rahoituskehyksen eri instrumentit täydentävät toisiaan tarkoituksenmukaisesti, jotta EU-rahoitusta voitaisiin Suomessa hyödyntää valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisen kannalta merkittäviin tarpeisiin.

Valtioneuvoston tavoitteena on, että niin kestävä kaupunkikehittäminen kuin maaseudun ja alueiden kehittämistoimetkin turvattaisiin, synergiaetuja hyödyntäen.

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusta alueellisen ja kansallisen kumppanuussuunnitelman valmisteluun ja toimeenpanoon sovellettavasta kumppanuusperiaatteesta.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että jäsenvaltioiden tekemien korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseen liittyvät vaatimukset olisivat kohtuullisia.

Valtioneuvosto katsoo, että on tarkoituksenmukaista, että EU-rahoitus tähtää tulosten ja vaikutusten saavuttamiseen. Komission eri yksiköiden yksityiskohtaisten ja eri tavalla painotettujen valvonta- ja tilintarkastusohjeiden ei tulisi ohjata tuotos- ja tulosperusteisten interventtioiden suunnittelua.

Edellä esitettyjä valtioneuvoston kantoja täydennetään tällä U-kirjelmällä seuraavasti:

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komission kumppanuusrahastoehdotuksessa on laaja valikoima erilaisia toimenpiteitä tukea erilaisten alueiden kehittämistä.

Valtioneuvosto tukee pääosin komission ehdotuksia EAKR- ja koheesiorahasto- ja ESR-asetusehdotusten kumppanuusrahastoehdotusta täydentäväksi sääntelyksi.

Valtioneuvosto katsoo, että varojen suuntaamisessa EAKR- ja koheesiorahastoasetusehdotuksen 2 artiklan mukaisesti tulee huomioida Euroopan aluekehitysrahaston ja koheesiorahaston perussopimuksen mukainen tarkoitus komission ehdottamalla tavalla.

Valtioneuvoston tavoitteena on, että kestävä kaupunkikehittäminen perustuisi jatkossakin integroituihin kaupunkikehittämisen strategioihin. Valtioneuvosto korostaa strategioiden päätavoitteina erityisesti kilpailukyvyyn ja elinvoiman vahvistamista tehokkailla tavoilla, kuten mahdollistamalla kaupunkien välinen yhteistyö.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan Euroopan sosiaalirahastosta ei kuitenkaan olisi tarkoituksenmukaista tukea kaikkia NRP-asetuksen 3 artiklan mukaisia erityistavoitteita, vaan jäsenvaltion tulee voida laatia kumppanuussuunnitelma huomioiden keskeiset tarpeet ja resurssit.

Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti komission esitykseen, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat vapaaehtoisesti myöntää tukea vähävaraisten aineelliseen puutteeseen vastaamiseen. Valtioneuvosto kiinnittää kuitenkin huomiota, että ehdotettu sääntely ei saa johtaa merkittävästi hallinnollisen taakan ja hallinnollisten kustannusten lisääntymiseen.

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta jatkaa nykyisen kaltaista Euroopan alueellista yhteistyötä (Interreg). Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Interreg-ohjelmien sisällöllisistä painopisteistä, lukumäärästä ja maantieteestä sovitaan ohjelmiin osallistuvien maiden ja alueiden kesken.

Valtioneuvosto korostaa Interreg-yhteistyön merkitystä erityisesti arktisella ja Itämeren alueella mukaan lukien Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren molemmin puolin tehtävä yhteistyö, huomioiden niiden kasvanut strateginen merkitys ja kokonaisturvallisuus.